

Dag 28 – Spreekt de Koran over het boze oog?

- Bekijk de twee volgende overeenkomstige verzen:

“Span uw ogen niet in (kijkend) naar wat Wij aan bepaalde klassen van hen ter profijt gegeven hebben, en treur niet om hen, en zorg ervoor dat u (o Profeet) vriendelijk bent voor de gelovigen.” – 15:88

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا
مِّنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

“En span uw ogen niet in (kijkend) naar hetgeen waar Wij verschillende klassen van hen in voorzien hebben, (naar) de pracht van dit wereldse leven, opdat Wij hen daarmee beproeven kunnen. En het onderhoud van uw Heer is beter en blijvender.” – 20:131

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ
أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۗ وَرِزْقَ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ

Onder 15:88 schrijft Maulana Muhammad Ali: “Het inspannen van de ogen betekent begerig kijken.” ook Maulana Abul Ala Maudoodi schrijft onder 20:131 dat het betekent: “Het past u en uw metgezellen niet om jaloers te zijn op de rijkdommen van de slechte mensen die rijkdom vergaren door onwettige middelen.”

Hier wordt tegen de heilige profeet Mohammed, en in feite tegen moslims in het algemeen, gezegd om niet met afgunst of begeerte te kijken naar de materiële welvaart en voorspoed van hun tegenstanders. Het bemachtigen van deze zaken vormt niet het doel van het leven, noch is rijkdom een teken dat Allah dit als een beloning heeft gegeven aan degenen die het bezitten. Het is in werkelijkheid een beproeving voor hen om te zien of ze daardoor een verkeerde weg opgaan en de waarheid van spirituele werkelijkheden en morele waarden verwerpen, of dat zij het bezit van rijkdom in haar ware perspectief kunnen zien als niet meer dan ondersteuning voor het fysieke leven terwijl “het onderhoud van uw Heer”, namelijk het geestelijk leven, beter is.

Het denkbeeld van het “boze oog” was lang vóór de Islam in vele landen wijdverspreid. Ook de meeste moslims nemen het aan. Als je volgens dit denkbeeld met afgunst en begeerte kijkt naar iemands rijkdom, bezittingen, schoonheid of andere begeerlijke fysieke eigenschappen, dan kan dit ertoe leiden dat die persoon geplaagd wordt door het “boze oog” en dat hem het ongeluk overkomt dat hij zal verliezen wat hij bezit. De persoon die kijkt kan een goede of slechte persoon zijn, en het kan zijn dat hij niet van plan is om iemand te benadelen.

Men ziet hoe voortreffelijk en rationeel de leer van de Koran is in vergelijking met het denkbeeld van het “boze oog”. De Koran zegt dat **juist degene die kijkt de dupe is**, in plaats van de persoon naar wie hij kijkt. Het is degene die kijkt die zal gaan denken dat zijn doel in het leven ook zal moeten draaien om het verkrijgen van materiële bezittingen. Hij zal gedemoraliseerd raken als hij er niet in slaagt te bezitten wat de ander bezit. Het is de persoon die kijkt wiens hart met afgunst brandt.

Als het denkbeeld van het “boze oog” zou kloppen, dan had Allah het **tegenovergestelde bevel** moeten geven, en tegen de Heilige Profeet en de moslims moeten zeggen dat ze juist met begeerte naar de bezittingen en rijkdom van de ongelovigen moeten kijken, zodat zij door het “boze oog” geplaagd zouden worden en al die zaken zouden verliezen!

- Waarom hadden bijvoorbeeld moslims de strijd van Badr moeten voeren, terwijl het enige wat ze hadden moeten doen, is **met afgunst te kijken** naar de naderende goed bewapende, veel talrijkere strijdkracht van de Quraish, en plotseling zou het “boze oog” het Quraish leger raken? Vandaag de dag bezitten de naties van de ongelovigen macht, sterkte, rijkdom en welvaart die veel verder gaan dan wat moslimlanden als geheel bezitten. Zij zijn veel meer superieur in wetenschap en technologie. En ongetwijfeld kijken moslims hiernaar met jaloezie en wensen ze dat ze hetzelfde mochten hebben, of dat al deze zaken deze ongelovigen ontnomen zullen worden. Maar deze afgunstige blik heeft tot dusverre niet geresulteerd in het “boze oog” waardoor ook maar een ongelovige natie benadeeld is geraakt!
- Het verlies of de schade waarvan mensen zeggen dat ze hebben geleden door iemands “boze oog” is altijd alleen materieel, fysiek en werelds. Doorgaans zegt men dat het verlies van gezondheid, schoonheid of een ander fysiek kenmerk veroorzaakt. Je hoort nooit dat iemand die eerlijk, rechtschapen en godsdienst nalevend was en tegen wie mensen vol bewondering opkeken, deze kwaliteiten verloor vanwege het “boze oog” veroorzaakt door degenen die hem prezen.

Als een moslim materieel verlies lijdt, wat de oorzaak ook moge zijn, dan verlaagt dit zijn status bij Allah duidelijk niet. In feite kan het zijn status juist verhogen als hij berust in de wil van Allah en acceptatie van verlies en geduld toont. De Koran zegt dat moslims materiële verliezen van de ergste soort zullen lijden en het geeft “goed nieuws aan de geduldigen” onder die omstandigheden (2:155). Een moslim mag nooit werelds en materieel verlies vrezen. Toch doen ze extreme moeite om zich te beschermen tegen het “boze oog” door middel van amuletten, bezweringen, “Turkse blauwe ogen” en allerlei soorten formules.

- Filmsterren en modellen worden benijd vanwege hun schoonheid, lichaam en rijkdom. Miljoenen mensen bekijken hen elke dag haarfijn en zijn jaloers op hen. Maar deze begeerlijke objecten worden nooit getroffen door het 'boze oog' van hun kijkers.
- Ieder persoon wordt getroffen door ongelukken, ziekte, verlies, enz., of hij nu goed is of slecht. Het is merkwaardig dat het “boze oog” alleen de goeden en de onschuldigen overkomt. Je hoort bijvoorbeeld nooit dat een dictator in een moslimland, die enorme rijkdom vergaarde ten koste van zijn volk en in grote luxe leefde, getroffen werd door het “boze oog” van de miljoenen mensen die hij beroofde.
- Elk ding op de wereld kan zowel worden gebruikt in het voordeel van de mens als in zijn nadeel, bijvoorbeeld vuur of water. Een mes kan gebruikt worden om een persoon te doden, of een chirurg kan het gebruiken om een patiënt te opereren. Stoffen die giftig zijn voor de mens, zoals arseen, kunnen ook in zijn voordeel gebruikt worden, zelfs als medische behandeling. Dus als het begrip “boze oog” waar zou zijn, zou het niet alleen mensen schaden, maar er zouden ook manieren moeten zijn om het voor goede doeleinden te gebruiken. Je hoort echter nooit dat het op die manier is gebruikt.
- Het is bekend dat de Koran moslimmannen opdraagt om “hun blik neer te slaan”, zodat zij niet op een seksuele manier naar de schoonheid van vrouwen staren (24:30). En het draagt ook moslimvrouwen op om “hun blik neer te slaan”, zodat zij niet naar mannen staren met een seksuele ondertoon (24:31). Er wordt gezegd dat dit de morele zuiverheid vormt van degene die kijkt. Het is niet omdat de blik van de kijker een “boos oog” zal werpen en de schoonheid of aantrekkelijkheid van degene naar wie hij kijkt zal vernietigen. Het is omdat degene die staart verleid kan worden tot seksueel wangedrag over te gaan.

- Zoals men ziet, zijn de leringen van de Koran altijd rationeel, logisch, praktisch en gebaseerd op feiten. Het denkbeeld van het “boze oog” bezit geen van deze kenmerken.

Uit: Ramadan Daily Quran Study

Door: Dr. Zahid Aziz

Engelse uitgave: Lahore Ahmadiya Djamaat, UK

Vertaald door: Reza Ghafoerkhan

Nederlandse uitgave: *IslamLab*